

Bir faydeli eser...

T Sözcük Tabanı
A Word Base
A Base de Mot
Y Wort Basis

"TAY Sözcük Tabanı", 1995 yılından bu yana aralıklarla sürdürülen emek-yoğun bir çalışmanın ürünü. Birçok insanın değerli katkılarıyla ortaya çıktı, gelişti ve ilk aşamada basılı ortam için hazırlandı. Çok sayıda kaynaktan yararlanıldı, birçok eklemeler/önermeler yapıldı.

Bu yayın, arkeoloji ve tarih alanlarında çalışan uzmanlar, öğrenciler ve geçmiş kültürlerle ilgi duyan herkes için bir danışma, bir cep-içi, bir başucu kitabı. Amaç, farklı dillerdeki arkeolojik metinleri okurken ya da uluslararası projelerde çalışırken gereksiniminiz olan sözcükleri hemen cebinizde bulabilmeniz...

Bu yayın Türkçe, İngilizce, Fransızca ve Almanca arkeoloji ve arkeolojiye yardımcı bilimler ile ilgili terimlerin karşılıklarıyla yer aldığı bir veri tabanı; adı da onun için "Sözcük Tabanı". Başındaki TAY kısaltması ise, bu sözcük tabanının 10 yıldır Türkiye Arkeolojik Yerleşmeleri Projesi çalışmalarının her aşamasında geliştirilerek kullanıldığının göstergesi. İki yıl kadar önce proje içi çalışmalara yönelik bu veri havuzunu sizlere de açmayı planladık ve bunu gerçekleştirdik.

Basılı ortam ilk aşama. Bir süre sonra da bu sözcük tabanını TAY Projesi İnternet sitesinde kullanımınıza sunacağız. Bu kullanım edilgen, tek yönlü bir kullanım olmayacak; sözcük önerebilecek, çıkartabilecek ya da sözcüklerin farklı dillerdeki karşılıklarına müdahale edebileceksiniz. Yani katkılarla sürekli güncellenen, gelişen, etkileşimli bir açık kaynak ortamıyla karşılaşacaksınız. Çok yakında...

Çerçeve

Zaman sıralaması açısından, tarihöncesi çağlardan klasik dönemlere dek uzanan bir süreci kapsamayı hedefledik. Yani Paleolitik Çağ arkeolojisi kavramlarının yanı sıra Grek-Roma Dönemi terimlerini de bu sözcük tabanı içerisinde bulacaksınız.

Sozcük tabanının kapsamında taş alet teknolojileri, çanak çömlek terimleri, mimari ve doğa ile ilgili kavramlar, uygarlıklar ile ilgili sözcükler, kazı-araştırma teknolojileri ile ilgili terimler başta olmak üzere birçok konuya yer verildi. Ancak, bu konular dahilindeki birçok özel isim bilinçli olarak kapsam dışı bırakıldı (Magdalénien, Theodosius vd.).

Bu yayında, bazı disiplinler sözlüklerde/dizinlerde olduğu gibi terimleri çapraz başvuru (*cross reference*) sistemiyle, yani her sözcüğe bir kod numarası vererek ve

karşılığını bu numara yoluyla buldurma yöntemini kullanmadık. Bu yöntemin, böylesi bir başucu kitabı için sözcüklere ulaşmada zorluk yaratacağını, kullanıcıya külfet olacağını düşünüyoruz. Bu nedenle, sözcük tabanını her dilin kendi alfabetik sıralamasını içeren dört ayrı bölüm halinde yayınladık. Örneğin ilk blokta Türkçe sözcükleri alfabetik sıraya dizerek yanlarında İngilizce, Fransızca ve Almanca karşılıklarını verdik. Bu arada, herhangi bir dil ile yapılan sıralamada eğer bir kavramın o dilde karşılığı yok ya da bulunamamışsa bu sözcük o bölüme eklenmedi. Özetle, "floating chronology" sözcüğünün karşılığı Türkçe'de yok ya da bulunamamışsa, bu sözcüğün diğer dillerdeki karşılıkları, Türkçe sıralama bloğuna eklenmedi ve diğer bloklardaki sıralamalarda da Türkçe sütunundaki alanı boş bırakıldı.

Sorular/Yanıtlar

Olası soru 1: Niye tüm kelimeler yok?

Bu çalışmaya başlarken gördük ki –benzeri bütün derlemelerde olduğu gibi– böyle bir şey olanaksız. Dolayısıyla kendi filtre mekanizmalarımızı kullanarak en çok başvurulma olasılığı olan sözcükleri —ya da diğer bir deyimle TAY Projesi çalışmaları içerisinde yoğunlukla kullanılan terimleri— sözcük tabanının içine kattık (Örneğin eski çağlarda da varlıkları bilinmesine karşın "el", "tekerlek", "ağaç" vd. sözcüklerini bu yayında bulamayacaksınız). Şimdilik öznel ve özgün bir sınırlama diyebiliriz.

Olası soru 2: Ama yine de eksikler var?

Doğrudur. Bunu da interaktif müdahalelere açık olacak internet yayınına, sizlerin katkılarına bırakıyoruz. Bu veri havuzu, karakteri gereği, müdahalelerle gelişebilecek bir yapıda tasarlanıyor. Yani "sıra sizde" olacak.

Olası soru 3: İnternet üzerinden yapılan eklemeleri/düzeltilmeleri basılı olarak da elde edebilecek miyiz?

Sözcük tabanındaki değişiklikler daha sonraki baskılarda yerini alacak. Bu arada sizlere kolaylık olması amacıyla kitabın arka tarafına boş sayfalar ekledik. Notlarınızı ve eklemelerinizi dilediğiniz gibi yapabilirsiniz.

Kimlerin desteği var?

İlk tarama ve girişleri Çiler Algül, Semra Balcı, Gülçin İlgezdi ve Nurcan Kayacan yaptı.

Deniz Uygun, Ayşe Dilsiz, Mete Aksan, Eva Rosenstock ve Nalan Fırat sözcük tabanının zenginleşmesini, geliştirilmesini ve "son" haline ulaşmasını sağladılar.

Çeşitli zamanlarda kronolojik sıraya göre Prof. Dr. Güven Arsebük, Prof. Dr. Nur Balkan-Atlı, Dr. Jurgen Seeher, Mehpare Alper, Ali Akkaya, Prof. Dr. Nüzhet Dalfes, Ute Kelp, Soi Agelidis, Doç. Dr. Mihriban Özbaşaran, Doç. Dr. Aslı Göksel, Doç. Dr.

Hasan S. Keserođlu, Banu Öksüz ve Pervin Yanıkkaya Aydemir uzmanlık alanları doğrultusunda farklı bölümlere müdahale ederek yayına hazırlanmasına katkıda bulundular...

ve tabii kaynakçada adı geçen tüm araştırmacılar...

Hepsine tek tek en derin teőekkürlerimizi sunuyoruz.

Ođuz Tanındı

Kısaltmalar:

f: diőil, féminden, feminin
m: eril, masculin, maskulin
n: cinssiz, neutre, neutral
pl: çođul, pluriel, plural